

Karar Sayısı : 2005/9777

6 Ocak 2004 tarihinde Ankara'da imzalanan ve 3/2/2005 tarihli ve 5296 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti ve Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 29/11/2005 tarihli ve EİGY/473508 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanununun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 12/12/2005 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER**CUMHURBAŞKANI**

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

A. GÜL	A. ŞENER	M. A. ŞAHİN	B. ATALAY
Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bakanı
A. BABACAN	M. AYDIN	N. ÇUBUKÇU	A. COŞKUN
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.
C. ÇİÇEK	M. V. GÖNÜL	A. AKSU	K. UNAKITAN
Adalet Bakanı	Milli Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı	Maliye Bakanı
H. ÇELİK	E. N. ÖZAK	R. AKDAĞ	B. YILDIRIM
Milli Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskan Bakanı	Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
M. M. EKER	M. BAŞESGİOĞLU	A. COŞKUN	
Tarım ve Köy İşleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı	
M. H. GÜLER	A. KOÇ	O. PEPE	
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	Kültür ve Turizm Bakanı	Çevre ve Orman Bakanı	

Türkiye Cumhuriyeti ve Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma

Türkiye Cumhuriyeti ve Suriye Arap Cumhuriyeti, bundan sonra "Taraflar" olarak anılacaklardır.

Özellikle bir Taraf yatırımcılarının, diğer Tarafın ülkesinde yapacakları yatırımlarla ilgili olmak üzere, aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile, Anılan yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile Tarafların ekonomik gelişimini teşvik edeceğini kabul ederek, İstikrarlı bir yatırım ortamı sürdürmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının gerektiği hususunda mutabık kalarak ve

Yatırımların teşviki ve karşılıklı korunması için bir anlaşma yapılması kararıyla, Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I Tanımlar

İşbu Anlaşmada:

1. "Yatırımcı" terimi:

(a) Taraflardan her birinin yürürlükteki hukukuna göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri,

(b) Taraflardan her birinin yürürlükteki hukukuna uygun olarak kurulmuş veya teşekkül etmiş ve genel idare merkezleri o Tarafın ülkesinde bulunan, şirketleri, firmaları ya da iş ortaklıklarını ifade eder.

2. "Yatırım" terimi, ev sahibi Tarafın kanun ve mevzuatına uygun olarak yatırılan her türlü malvarlığını, ve özellikle, bunlarla kısıtlı olmamak koşuluyla, aşağıdakileri içerir:

(a) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer şekilleri;

(b) yeniden yatırımda kullanılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili mali değeri olan diğer haklar;

(c) mülkün ülkesinde bulunduğu Tarafın kanunlarına ve mevzuatına uygun olarak tanımlanmış taşınır ve taşınmaz mallar, aynı zamanda ipotek, haciz, rehin ve diğer benzeri haklar;

(d) patentler, sınai tasarımlar, teknik prosesler gibi sınai ve fikri mülkiyet hakları yanında ticari markalar, peştemaliye ve know-how ve diğer benzer haklar;

(e) doğal kaynaklarla ilgili olarak verilmiş imtiyazlarını da kapsayacak şekilde, kanunla veya sözleşmeyle sağlanan iş imtiyazları.

Anılan terim, ülkesinde yatırım yapılan Tarafın kanunlarına ve nizamlarına uygun olarak yapılan tüm doğrudan yatırımları ifade etmektedir. "Yatırım" terimi, işbu Anlaşmanın IX. Maddesi'nde belirtildiği şekilde, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra bir Tarafın ülkesinde yapılmış tüm yatırımları içerir.

3. "Gelirler" terimi, bir yatırımdan elde edilen ve bunlarla kısıtlı olmamak kaydıyla, kar, faiz, sermaye kazançları, royaltiler, ücretler ve temettüleri ifade eder.

4. Münhasıran işbu Anlaşmanın amaçları bakımından,

"Türkiye" terimi, uluslararası hukuka uygun olarak, Türkiye'nin üzerinde egemenlik hakları bulunan içsuları, karasuları ve bunların altındaki toprağı ve üzerindeki hava sahasını içermek üzere Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesini ve Türkiye'nin tabii kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması konularında üzerinde egemenlik haklarını icra ettiği diğer deniz alanlarını ifade eder.

Münhasıran işbu Anlaşmanın amaçları bakımından, "Suriye" terimi, uluslararası hukuka uygun olarak, Suriye'nin üzerinde egemenlik hakları bulunan içsuları, karasuları ve bunların altındaki toprağı ve üzerindeki hava sahasını içermek üzere Suriye Arap Cumhuriyeti'nin ülkesini ve Suriye'nin tabii kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması konularında üzerinde egemenlik haklarını icra ettiği diğer deniz alanlarını ifade eder.

MADDE II

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Taraf ülkesindeki diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğunca teşvik edecektir.
2. Her bir Tarafın yatırımcılarının yatırımları her zaman adil ve eşit muameleye tabi olacak ve diğer Tarafın ülkesinde tam korumaya sahip olacaktır. Hiç bir Taraf bu gibi yatırımların yönetimine, sürdürülmesine, kullanımına, tasarrufuna, genişletilmesine veya elden çıkarılmasına makul olmayan veya ayrımcı tedbirlerle hiç bir şekilde engel olmayacaktır.

MADDE III

Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Her bir Taraf, kendi ülkesindeki yatırımlara ve bunlarla bağlantılı faaliyetlere, herhangi üçüncü bir ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumda uygulanandan daha az elverişli olmayan koşullarda, ilgili kanun ve nizamlarına uygun olarak izin verecektir.
2. Her bir taraf, gerçekleştirilmiş olan bu yatırımlara; kendi yatırımcılarının ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına, benzer durumda uygulanandan-hangisi daha elverişli ise-daha az elverişli olmayan bir muamele uygulanmasını sağlayacaktır.
3. Taraflar ulusal mevzuatları çerçevesinde, bir yatırım ile ilgili olarak ülkesine girmek isteyen diğer Tarafın vatandaşı kişilerin ülkeye giriş ve ikameti için yaptıkları başvuruları iyi niyetle değerlendirecektir. Aynı muamele bir yatırım ile ilgili olarak diğer Tarafın ülkesine girmek ve çalışmak üzere ikamet etmek isteyen herhangi bir Tarafın vatandaşlarına da uygulanacaktır. Çalışma izinleri de iyi niyetle değerlendirilecektir.
4. İşbu Madde'nin hükümleri Taraflardan birinin taraf olduğu aşağıda belirtilen anlaşmalar bakımından hüküm ifade etmeyecektir:
  - (a) herhangi bir mevcut veya gelecekte kurulacak gümrük birliği, bölgesel ekonomik örgüt veya benzer uluslararası anlaşmalar,
  - (b) kısmen veya tamamen vergilendirme ile ilgili anlaşmalar.

MADDE IV

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararı amacıyla, ayrımcı olmayacak biçimde, zamanında, yeterli ve etkin tazminat ödeyerek ve yürürlükteki hukuk çerçevesinde ve işbu Anlaşmanın III'üncü

Maddeinde belirtilen genel ilkelere uygun olarak yapılan işlemler dışında, kamulaştırma, devletleştirme veya doğrudan veya dolaylı olarak benzeri etkileri yaratan uygulamalara maruz bırakılmayacaktır.

2. Söz konusu tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin uygulanmasından veya kamulaştırmanın öğrenilmesinden hemen önceki piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikmesiz olarak ödenecek ve Madde V paragraf 2'de tanımlandığı gibi serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

3. Yatırımları, savaş, ayaklanma, iç karışıklıklar veya diğer benzer olaylar nedeniyle diğer Tarafın ülkesinde zarara uğrayan Taraflardan birinin yatırımcıları, diğer Tarafça, söz konusu zararların karşılanması bakımından kendi yatırımcılarına ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına gösterdiği muameleden daha az elverişli olmamak kaydıyla, hangisi daha elverişli ise, o muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE V

Ülkesine İade ve Transfer

1. Her bir Taraf, özellikle aşağıdakileri içermek üzere, diğer Tarafın yatırımcılarına, bir yatırımla ilgili bütün ödemelerin serbestçe tranferini garanti edecektir.

- gelirler,
- bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar,
- Madde IV çerçevesinde ödenecek tazminatlar,
- yatırımlarla ilgili olarak alınmış kredilerin ana para ve faiz ödemeleri,
- diğer Tarafın ülkesinde, bir yatırımla ilgili uygun çalışma izinlerini almış olan bir Tarafın vatandaşlarının aldıkları maaş, ücret ve diğer gelirleri,
- bir yatırım uyuşmazlığından kaynaklanan ödemeler.

2. Transferler, aksi yatırımcı ve ev sahibi Tarafça kararlaştırılmadıkça, yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi veya herhangi bir konvertibl para birimiyle transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE VI

Halefiyet

1. Eğer bir Taraf yatırımcısının yatırımı, ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigorta edilmişse, sigortalayanın ilgili sigorta anlaşmasının şartlarından kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Tarafça tanınacaktır.

2. Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olabileceği haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

3. Bir Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar, iş bu Anlaşmanın VII. Madde-si hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

MADDE VII

Bir Taraf ile Diğer Tarafın Yatırımcısı Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasındaki o yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan ihtilaflar, yatırımcı tarafından ev sahibi Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Mümkün olduğunca, yatırımcı ve ilgili Taraf bu uyuşmazlıkları, iyi niyetli karşılıklı görüşme ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

2. Eğer uyuşmazlıklar, birinci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu yolla çözümlenemezse; ve sözkonusu yatırımcının uyuşmazlığı uyuşmazlığa taraf olan tarafın mahkemelerine sunmuş ve nihai bir kararın bir yıl içinde alınmamış olması halinde, uyuşmazlık, yatırımcının seçebileceği aşağıdaki mercilere sunulabilir:

a) Her iki Tarafında bu Sözleşmeye imzacı olmaları halinde, "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi" ile kurulmuş olan Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkezi (ICSID),

(b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir tahkim mahkemesi (UNCITRAL), veya

(c) Paris Uluslararası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesi.

3. Tahkim kararı; uyuşmazlığın bütün tarafları için kesin ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Taraf verilen kararı milli hukuku çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE VIII

Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması ile ilgili aralarındaki her türlü uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Taraflar bu tür çözümlere ulaşmak için doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapmayı kabul ederler. Eğer Taraflar, aralarında uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı ay içinde bu yöntemle uzlaşmaya varamazlarsa, uyuşmazlık Taraflardan birinin talebi üzerine, üç üyeli bir tahkim heyetine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki ay içinde, her bir Taraf birer hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir.

Taraflardan biri belirlenen süre içinde bir hakem tayin edemezse, diğer Taraf, Uluslararası Adalet Divanı Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. Eğer iki hakem, atanmalarından itibaren iki ay içinde Heyet Başkanının seçimi konusunda anlaşma sağlayamazlarsa, Heyet Başkanı, Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

4. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, işbu Maddenin ikinci ve üçüncü paragraflarında belirtilen hallerde görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır ve Başkan Yardımcısı da anılan görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Heyeti Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren tercihen üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaklardır. Böyle bir anlaşmanın sağlanmaması halinde, Tahkim Heyeti, uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde, bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Tahkim Heyeti-hangisi daha sonra gerçekleşirse- son beyanlardan veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki ay içinde karara varacaktır. Tahkim Heyeti, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alacaktır.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Taraf- larca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha yüksek bir ora- nının Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın VII. Maddesi hükümleri uyarınca bir ulus- lararası tahkim mahkemesine sunulmuşsa ve hala mahkeme önündeyse, aynı uyuşmazlık iş- bu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmayacaktır. Bu, her iki Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engel- lemeyecektir.

MADDE IX

Uygulama Alanı

İşbu Anlaşma, milli kanun ve nizamlarına uygun olarak, bir Tarafın ülkesinde, diğer Tarafın yatırımcılarınca, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış yatırımlara uygulanacaktır. Bununla birlikte, Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önce ortaya çı- kan uyuşmazlıklara uygulanmayacaktır.

MADDE X

Yürürlüğe Girme

1. Her bir Taraf diğerine, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için ülkesinde gereken anayasal işlemlerin tamamlandığını yazılı olarak bildirecektir. İşbu Anlaşma, iki bildirimden sonuncusunun tarihinde yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte ka- lacak ve bu Maddenin ikinci paragrafına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır.

2. Taraflardan her biri yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden feshi ihbarda bu- lunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirilebilir.

3. İşbu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan her birinin diğer Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm

dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekleşen ve bu An- laşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğer bütün Maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır. 6 Ocak 2004 tarihinde, Ankara'da, her biri aynı derecede asıl olmak üzere, Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde imzalanmıştır.

Yorumlamada uyuşmazlık halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Devlet Bakanı
Kürşat Tüzmen

SURİYE ARAP CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Turizm Bakanı
Dr. Saadalla Agha AL kalaa

**AGREEMENT BETWEEN
THE REPUBLIC OF TURKEY
AND
THE SYRIAN ARAB REPUBLIC
CONCERNING
THE RECIPROCAL PROMOTION AND PROTECTION OF
INVESTMENTS**

The Republic of Turkey and the Syrian Arab Republic, hereinafter called the Parties.

Desiring to promote greater economic cooperation between them, particularly with respect to investment by investors of one Party in the territory of the other Party.

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded such investment will stimulate the flow of capital and technology and the economic development of the Parties.

Agreeing that fair and equitable treatment of investment is desirable in order to maintain a stable framework for investment and maximum effective utilization of economic resources, and

Having resolved to conclude an agreement concerning the encouragement and reciprocal protection of investments,

Hereby agree as follows:

ARTICLE I

Definitions

For the purpose of this Agreement;

1. The term "investor" means:

- (a) natural persons deriving their status as nationals of either Party according to its applicable law,
- (b) corporations, firms or business associations incorporated or constituted under the law in force of either of the Parties and having their headquarters in the territory of that Party.

2. The term "investment", in conformity with the hosting Party's laws and regulations, shall include every kind of asset in particular, but not exclusively:

- (a) shares, stocks or any other form of participation in companies,
- (b) returns reinvested, claims to money or any other rights having financial value related to an investment.
- (c) movable and immovable property, as well as any other rights as mortgages, liens, pledges and any other similar rights as defined in conformity with the laws and regulations of the Party in whose territory the property is situated,
- (d) industrial and intellectual property rights such as patents, industrial designs, technical processes, as well as trademarks, goodwill, know-how and other similar rights,
- (e) business concessions conferred by law or by contract, including concessions related to natural resources.

The said term shall refer to all direct investments made in accordance with the laws and regulations in the territory of the Party where the investments are made. The term "investment" covers all investments made in the territory of a Party before or after enter into force of this Agreement, as specified in Article IX in this Agreement.

3. The term "returns" means the amounts yielded by an investment and includes in particular, though not exclusively, profit, interest, capital gains, royalties, fees and dividends.
4. For the purpose of this Agreement exclusively,

The term "Turkey" means, in accordance with international law, the territory (ülke - أراضي) of the Republic of Turkey including its internal waters, territorial sea, the subsoil thereof and the airspace above them on which Turkey has sovereign rights and other maritime areas on which Turkey has the right to exercise sovereign rights for the purpose of exploration, exploitation and conservation of natural resources.

For the purpose of this Agreement exclusively,

The term "Syria" means, in accordance with international law, the territory (ülke - أراضي) of the Syrian Arab Republic including its internal waters, territorial sea, the subsoil thereof and the airspace above them on which Syria has sovereign rights and other maritime areas on which Syria has the right to exercise sovereign rights for the purpose of exploration, exploitation and conservation of natural resources.

ARTICLE II**Promotion and Protection of Investments**

1. Each Party shall in its territory promote as far as possible investments by investors of the other Party.
2. Investments of investors of each Party shall at all times be accorded fair and equitable treatment and shall enjoy full protection in the territory of the other Party. Neither Party shall in any way impair by unreasonable or discriminatory measures the management, maintenance, use, enjoyment, extension, or disposal of such investments.

ARTICLE III**Treatment of Investments**

1. Each Party shall permit in its territory investments, and activities associated therewith, on a basis no less favourable than that accorded in similar situations to investments of investors of any third country, within the framework of its laws and regulations.

2. Each Party shall accord to these investments, once established, treatment no less favourable than that accorded in similar situations to investments of its investors or to investments of investors of any third country, whichever is the most favourable.

3. The Parties shall within the framework of their national legislation give sympathetic consideration to applications for the entry and sojourn of persons of either Party who wish to enter the territory of the other Party in connection with the making and carrying through of an investment; the same shall apply to nationals of either Party who in connection with an investment wish to enter the territory of the other Party and sojourn there to take up employment. Application for work permits shall also be given sympathetic consideration.

4. The provisions of this Article shall have no effect in relation to following agreements entered into by either of the Parties:

- (a) relating to any existing or future customs unions, regional economic organization or similar international agreements,
- (b) relating wholly or mainly to taxation.

ARTICLE IV**Expropriation and Compensation**

1. Investments shall not be expropriated, nationalized or subject, directly or indirectly, to measures of similar effects except for a public purpose, in a non-discriminatory manner, upon payment of prompt, adequate and effective compensation, and in accordance with due process of law and the general principles of treatment provided for in Article III of this Agreement.
2. Compensation shall be equivalent to the market value of the expropriated investment before the expropriatory action was taken or became known. Compensation shall be paid without delay and be freely transferable as described in paragraph 2 Article V.
3. Investors of either Party whose investments suffer losses in the territory of the other Party owing to war, insurrection, civil disturbance or other similar events shall be accorded by such other Party treatment no less favourable than that accorded to its own investors or to investors of any third country, whichever is the most favourable treatment, as regards any measures it adopts in relation to such losses.

ARTICLE V**Repatriation and Transfer**

1. Each Party shall grant to investors of the other Party the free transfer of all payments relating to an investment, including more particularly:
  - (a) returns,
  - (b) proceeds from the sale or liquidation of all or any part of an investment,
  - (c) compensation pursuant to Article IV,
  - (d) reimbursements and interest payments deriving from loans in connection with investments,
  - (e) salaries, wages and other remunerations received by the nationals of one Party who have obtained in the territory of the other Party the corresponding work permits relative to an investment,
  - (f) payments arising from an investment dispute.

2. Transfers shall be made in the convertible currency in which the investment has been made or in any convertible currency at the rate of exchange in force at the date of transfer, unless otherwise agreed by the investor and the hosting Party.

ARTICLE VI

Subrogation

1. If the investment of an investor of one Party is insured against non-commercial risks under a system established by law, any subrogation of the insurer, which stems from the terms of the insurance agreement, shall be recognized by the other Party.
2. The insurer shall not be entitled to exercise any rights other than the rights, which the investor would have been entitled to exercise.
3. Disputes between a Party and an insurer shall be settled in accordance with the provisions of Article VII of this Agreement.

ARTICLE VII

Settlement of Disputes Between One Party and Investors of the Other Party

1. Disputes between one of the Parties and an investor of the other Party, in connection with his investment, shall be notified in writing, including detailed information, by the investor to the recipient Party of the investment. As far as possible, the investor and the concerned Party shall endeavor to settle these disputes by consultations and negotiations in good faith.
2. If these disputes, cannot be settled in this way within six months following the date of the written notification mentioned in paragraph 1, the dispute can be submitted, as the investor may choose, to:
  - (a) the International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID) set up by the " Convention on Settlement of Investment Disputes Between States and Nationals of other States", in case both Parties become signatories of this Convention,
  - (b) an ad hoc court of arbitration laid down under the Arbitration Rules of Procedure of the United Nations Commission for International Trade Law (UNCITRAL),
  - (c) the Court of Arbitration of the Paris International Chamber of Commerce, provided that, if the investor concerned has brought the dispute before the court of justice of the party to dispute and a final award has not been rendered within one year.
3. The arbitration awards shall be final and binding for all parties in dispute. Each Party commits itself to execute the award according to its national law.

ARTICLE VIII**Settlement of Disputes Between the Parties**

1. The Parties shall seek in good faith and a spirit of cooperation a rapid and equitable solution to any dispute between them concerning the interpretation or application of this Agreement. In this regard, the Parties agree to engage in direct and meaningful negotiations to arrive at such solutions. If the Parties cannot reach an agreement within six months after the beginning of disputes between themselves through the foregoing procedure, the disputes may be submitted, upon the request of either Party, to an arbitral tribunal of three members.
2. Within two months of receipt of a request, each Party shall appoint an arbitrator. The two arbitrators shall select a third arbitrator as Chairman, who is a national of a third State. In the event either Party fails to appoint an arbitrator within the specified time, the other Party may request the President of the International Court of Justice to make the appointment.
3. If both arbitrators cannot reach an agreement about the choice of the Chairman within two months after their appointment, the Chairman shall be appointed upon the request of either Party by the President of the International Court of Justice.
4. If, in the cases specified under paragraphs (2) and (3) of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Party, the appointment shall be made by the Vice-President, and if the Vice-President is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Party, the appointment shall be made by the most senior member of the Court who is not a national of either Party.
5. The tribunal shall have three months from the date of the selection of the Chairman to agree upon rules of procedure consistent with the other provisions of this Agreement. In the absence of such agreement, the tribunal shall request the President of the International Court of Justice to designate rules of procedure, taking into account generally recognized rules of international arbitral procedure.
6. Unless otherwise agreed, all submissions shall be made and all hearings shall be completed within eight months of the date of selection of the Chairman, and the tribunal shall render its decision within two months after the date of the final submissions or the date of the closing of the hearings, whichever is later. The arbitral tribunal shall reach its decisions, which shall be final and binding, by a majority of votes.
7. Expenses incurred by the Chairman, the other arbitrators, and other costs of the proceedings shall be paid for equally by the Parties. The tribunal may, however, at its discretion, decide that a higher proportion of the costs be paid by one of the Parties.

8. A dispute shall not be submitted to an international arbitration court under the provisions of this Article, if the same dispute has been brought before another international arbitration court under the provisions of Article VII and is still before the court. This will not impair the engagement in direct and meaningful negotiations between both Parties.

ARTICLE IX

Scope of Application

This Agreement shall apply to investments in the territory of one Party, made in accordance with its national laws and regulations, by investors of the other Party, whether prior to, or after the entry into force of the present Agreement. However, the Agreement shall not apply to disputes that have arisen before entry into force.

ARTICLE X

Entry into Force

1. Each Party shall notify the other in writing of the completion of the constitutional formalities required in its territory for the entry into force of this Agreement. This Agreement shall enter into force on the date of the latter of the two notifications. It shall remain in force for a period of ten years and shall continue in force unless terminated in accordance with paragraph 2 of this Article.
2. Either Party may, by giving one year's written notice to the other Party, terminate this Agreement at the end of the initial ten-year period or at any time thereafter.
3. This Agreement may be amended by written agreement between the Parties. Any amendment shall enter into force when each Party has notified the other that it has completed all internal requirements for entry into force of such amendment.
4. With respect to investments made or acquired prior to the date of termination of this Agreement and to which this Agreement otherwise applies, the provisions of all of the other Articles of this Agreement shall thereafter continue to be effective for a further period of ten years from such date of termination.

IN WITNESS WHEREOF, the respective plenipotentiaries have signed this Agreement.

DONE at Ankara on the day of January 06, 2004 in the Turkish, Arabic and English languages all of which are equally authentic.

In case of any conflict of interpretation the English text shall prevail.

**FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF TURKEY**

Minister of State

Kürşat Tüzmen

**FOR THE GOVERNMENT OF
THE SYRIAN ARAP REPUBLIC**

Minister of Tourism

Dr. Saadalla Agha AL kalaa

اتفاق بين

الجمهورية التركية والجمهورية العربية السورية

حول

التشجيع والحماية المتبادلة للاستثمارات

إن الجمهورية التركية والجمهورية العربية السورية ، المسميتان فيما يلي بـ "الطرفين"؛

رغبة منهما بتطوير تعاون اقتصادي أكبر بينهما ، وبصورة خاصة فيما يتعلق باستثمارات مستثمري أحد الطرفين في أراضي الطرف الآخر؛

واعترافا منهما بان اتفاقا حول المعاملة التي ستمنح لهذه الاستثمارات ستحفز تدفق رأس المال والتكنولوجيا والتطوير الاقتصادي بين الطرفين؛

متفقين بان معاملة عادلة ومنصفة للاستثمارات هي أمر مرغوب به بهدف المحافظة على إطار عمل مستقر للاستثمار والاستخدام الفعال للموارد الاقتصادية إلى أقصى حد ممكن؛

وعزما منهما على إبرام اتفاق حول التشجيع والحماية المتبادلين للاستثمارات؛

فقد اتفقتا على ما يلي :

المادة - ١ -

تعريف

لأغراض هذا الاتفاق ؛

١- يعني تعبير "مستثمر" :

أ. الأشخاص الطبيعيون الذين يستمدون وضعهم كراعيا لأي من الطرفين بموجب قانونه المطبق.

ب. الشركات أو المؤسسات أو جمعيات الأعمال المؤسسة أو المشكلة بموجب القانون النافذ لأي من الطرفين والتي تقع مراكزها الرئيسية في أراضي ذلك الطرف.

٢- يتضمن تعبير "استثمار" بموجب قوانين وأنظمة الطرف المضيف، أي نوع من الأصول وبصورة خاصة ولكن ليست حصرية:

- أ. الأسهم أو السندات أو أي شكل آخر من أشكال المشاركة في الشركات،
- ب. العوائد المعاد استثمارها أو المطالبات بالنقود أو أي حقوق أخرى ذات قيمة مالية وذات صلة باستثمار.
- ج. الملكية المنقولة وغير المنقولة وكذلك أية حقوق أخرى كالرهون والرهون العقارية والمدفوعات المقدمة وأية حقوق أخرى مماثلة كما هي محددة بموجب قوانين وأنظمة الطرف الذي تقع الملكية على أراضيه.
- د. حقوق الملكية الصناعية والفكرية كبراءات الاختراع والتصاميم الصناعية والعمليات الفنية والعلامات التجارية وشهرة المحل والمعرفة والحقوق الأخرى المماثلة،
- هـ. امتيازات الأعمال الممنوحة بموجب قانون أو عقد، بما فيها الامتيازات المتعلقة بالموارد الطبيعية.

يتعلق التعبير المذكور بكافة الاستثمارات المباشرة المقامة بموجب القوانين والأنظمة في أراضي الطرف الذي أقيمت في الاستثمارات. ويشمل تعبير "استثمار" كافة الاستثمارات التي أقيمت في أراضي طرف قبل أو بعد دخول هذا الاتفاق حيز التنفيذ، كما هو محدد في المادة /٩/ من هذا الاتفاق .

٣- يعني تعبير "عوائد" المبالغ الناجمة عن استثمار، وتشمل بصورة خاصة ولكن ليست حصرية، الأرباح والفوائد وأرباح رأس المال والجعالات والرسوم وعوائد الأسهم.

٤- لأغراض هذا الاتفاق حصراً

تعني كلمة "سورية" وفقاً للقانون الدولي، أراضي (أراضي - ULKE) الجمهورية العربية السورية بما فيها مياهها الداخلية وبحرها الإقليمي وباطن هذه الأراضي والفضاء الجوي الذي يعلوها والتي لسورية حقوق سيادية عليها والمناطق البحرية الأخرى والتي لسورية الحق في ممارسة حقوق سيادية عليها لأغراض استكشاف واستغلال وحفظ الموارد الطبيعية .

ولأغراض هذا الاتفاق حصراً :

تعني كلمة "تركيا" وفقاً للقانون الدولي، أراضي (ULKE - أراضي) الجمهورية التركية بما فيها مياهها الداخلية وبحرها الإقليمي وباطن هذه الأراضي والفضاء الجوي الذي يعلوها والتي لتركيا حقوق سيادية عليها والمناطق البحرية الأخرى ، والتي لتركيا الحق في ممارسة حقوق سيادية عليها لأغراض استكشاف واستغلال وحفظ الموارد الطبيعية .

المادة - ٢ -تشجيع وحماية الاستثمارات

- ١ - يشجع كل طرف في أراضيهِ، قدر الإمكان، استثمارات مستثمري الطرف الآخر .
- ٢ - تمنح استثمارات مستثمري كل طرف في كل الأوقات معاملة عادلة ومنصفة وتتمتع بالحماية التامة في أراضي الطرف الآخر . ولن يعيق أي طرف وبأي حال لأسباب غير مبررة أو بإجراءات تمييزية، إدارة هذه الاستثمارات أو المحافظة عليها أو استعمالها أو التمتع بها أو توسيعها أو التصرف بها.

المادة - ٣ -معاملة الاستثمارات

- ١ - يسمح كل طرف بقيام الاستثمارات والنشاطات المرتبطة بها على أراضيهِ على أساس ليس اقل تفضيلاً من ذلك الممنوح في حالات مماثلة إلى استثمارات مستثمري أي طرف ثالث، وذلك في إطار قوانينه وأنظمتِهِ.
- ٢ - يمنح كل طرف هذه الاستثمارات لدى اقامتها، معاملة ليست اقل تفضيلاً من تلك الممنوحة في حالات مماثلة لاستثمارات مستثمريهِ أو استثمارات مستثمري أي بلد ثالث، أيهما أكثر تفضيلاً.
- ٣ - يقوم الطرفان وضمن إطار تشريعهما الوطني بالأخذ بعين الاهتمام طلبات دخول وإقامة الأشخاص الراغبين من أي طرف بدخول أراضي الطرف الآخر بهدف إقامة أو متابعة استثماراً ما . ويطبق ذات الشيء على مواطني أي طرف يرغبون فيما يتعلق باستثمار ما بدخول أراضي الطرف الآخر والإقامة والعمل فيها. كما تمنح طلبات تراخيص العمل الاهتمام ذاته .
- ٤ - ليس لبنود هذه المادة مفعول فيما يتعلق بالاتفاقات التالية المبرمة من قبل أي من الطرفين :
  - أ . الاتفاقات ذات الصلة بأي اتحاد جمركي حالي أو مستقبلي أو منظمة اقتصادية إقليمية أو أي اتفاقات دولية مماثلة.
  - ب . الاتفاقات المتعلقة بصورة كاملة أو رئيسية بالضرائب.

المادة - ٤ - نزع الملكية والتعويض

١ - سوف لن تنزع ملكية الاستثمارات أو يتم تأميمها أو إخضاعها بصورة مباشرة أو غير مباشرة إلى إجراءات ذات تأثير مماثل إلا بغرض النفع العام وبطريقة غير تمييزية ولقاء دفع تعويض فوري وملئم وفعال وطبقاً للإجراءات القانونية الواجبة والمبادئ العامة للمعاملة المنصوص عليها في المادة (٣) من هذا الاتفاق.

٢ - يكون التعويض معادلاً للقيمة الحقيقية للاستثمار المنزوعة ملكيته قبل صدور قرار نزع الملكية أو قبل شيوعه. ويتم دفع التعويض بدون تأخير ويجري تحويله بصورة حرة كما هو منصوص عليه في الفقرة (٢) من المادة (٥).

٣ - يمنح مستثمرو أي من الطرفين الذين تتعرض استثماراتهم في أراضي الطرف الآخر لخسائر ناجمة عن حرب أو عصيان أو اضطراب مدني أو غيرها من الأحداث المماثلة، معاملة من قبل هذا الطرف الآخر ليست أقل تفضيلاً من تلك الممنوحة لمستثمريه أو لمستثمري أي بلد ثالث، أيهما أكثر تفضيلاً، وذلك فيما يتعلق بأية إجراءات يتخذها فيما يتعلق بهذه الخسائر.

المادة - ٥ - إعادة التحويل والتحويل

١ - يمنح كل طرف مستثمري الطرف الآخر التحويل الحر لكافة المبالغ المتعلقة باستثمار بما فيها على الأخص:

- أ. العوائد
- ب. المتحصلات الناجمة عن بيع أو تصفية كل أو أي جزء من الاستثمار.
- ج. التعويضات بموجب المادة (٤).
- د. التسديدات ودفعات الفوائد الناجمة عن القروض المتعلقة بالاستثمارات.
- هـ. الرواتب والأجور وغيرها من التعويضات المستلمة من قبل رعايا أحد الطرفين الذين حصلوا في أراضي الطرف الآخر على رخص العمل اللازمة المتعلقة باستثمار.
- و. الدفعات الناجمة عن خلاف استثماري.

٢ - تتم التحويلات بالعملة القابلة للتحويل التي تم الاستثمار بها أو بأي عملة قابلة للتحويل وفق معدل الصرف السائد بتاريخ التحويل، ما لم يتم الاتفاق على خلاف ذلك بين المستثمر والطرف المضيف للاستثمار.

المادة -٦-الحلول

- ١- إذا كان استثمار مستثمر لأحد الطرفين مؤمناً عليه ضد مخاطر غير تجارية بموجب نظام مؤسس بقانون، فإن أي حلول للمؤمن ينجم عن شروط اتفاق الضمان سيتم الاعتراف به من قبل الطرف الآخر.
- ٢- لا يخول المؤمن بممارسة أي من الحقوق غير الحقوق التي كان المستثمر يتمتع بممارستها.
- ٣- تسوى الخلافات بين طرف والضامن بموجب أحكام المادة (٧) من هذا الاتفاق.

المادة -٧-تسوية الخلافات بين أحد الطرفين ومستثمري الطرف الآخر

- ١- إن الخلافات بين أحد الطرفين ومستثمر لطرف آخر فيما يتعلق باستثماره يتم الإخطار بها خطياً وبصورة مفصلة من قبل المستثمر إلى الطرف المضيف للاستثمار. وبقدر الإمكان يعمل المستثمر والطرف المعني على تسوية هذه الخلافات بواسطة الاستشارات والمفاوضات بنية حسنة.
- ٢- إذا لم تتم تسوية هذه الخلافات بهذه الطريقة خلال ستة أشهر من تاريخ الإخطار الخطي المذكور في الفقرة (١)، يمكن عرض الخلاف، باختيار المستثمر، على:
  - أ. المركز الدولي لتسوية الخلافات (ICSID) المنشأ بموجب " معاهدة تسوية خلافات الاستثمار بين الدول ورعايا الدول الأخرى"، في حالة انضمام كلا الطرفين إلى هذه المعاهدة.
  - ب. هيئة تحكيمية خاصة تؤلف بموجب قواعد إجراءات لجنة الأمم المتحدة للقانون التجاري الدولي (UNCITRAL).
  - ج. هيئة التحكيم لدى غرفة التجارة الدولية في باريس.

- ٣- شريطة أن يكون المستثمر المعني قد رفع الخلاف أمام محاكم العدل لدى الطرف الذي هو طرف في الخلاف ولم يتم إصدار حكم نهائي حياله خلال سنة. تكون أحكام التحكيم نهائية وملزمة لكافة أطراف الخلاف. ويلتزم كل طرف بتنفيذ الحكم بموجب قانونه الوطني.

المادة - ٨ -

تسوية الخلافات بين الطرفين

- ١- يسعى الطرفان بنية حسنة وبروح التعاون إلى حل سريع وعادل لأي خلاف بينهما فيما يتعلق بتفسير أو تطبيق هذا الاتفاق. وفي هذا الصدد، يتفق الطرفان على عقد مفاوضات مباشرة وذات معنى للوصول إلى هذه الحلول. وإذا لم يتمكن الطرفان من الوصول إلى اتفاق خلال ستة أشهر من بدء الخلافات بينهما بهذه الطريقة، يمكن عرض الخلافات بطلب من أي من الطرفين على هيئة تحكيمية من ثلاثة أعضاء.
- ٢- يسمي كل طرف محكما خلال شهرين من استلام الطلب. ويختار المحكمان محكما ثالثا من رعايا دولة الثالثة يكون رئيسا. في حال لم يسمي أي من الطرفين محكما خلال المدة المحددة، يمكن للطرف الآخر أن يطلب من رئيس محكمة العدل الدولية القيام بالتسمية.
- ٣- إذا لم يتمكن المحكمان من الوصول إلى اتفاق حول اختيار الرئيس خلال شهرين من تاريخ تسميتهما، تتم تسمية الرئيس بطلب من أي من الطرفين من قبل رئيس محكمة العدل الدولية.
- ٤- في الحالات المحددة في الفقرتين (٢) و(٣) من هذه المادة، إذا تعذر على رئيس محكمة العدل الدولية القيام بالمهمة المذكورة أو كان مواطنا لأي من الطرفين، تتم التسمية من قبل نائب الرئيس. وإذا تعذر على نائب الرئيس القيام بهذه المهمة أو كان مواطنا لأي من الطرفين، تتم التسمية من قبل أكبر الأعضاء سنا لدى المحكمة والذي هو من غير مواطني أي من الطرفين.
- ٥- للهيئة التحكيمية فترة ثلاثة أشهر من تاريخ اختيار الرئيس للاتفاق على قواعد الإجراءات المتفق مع الأحكام الأخرى لهذا الاتفاق. وفي حال غياب هذا الاتفاق، تطلب الهيئة التحكيمية من رئيس محكمة العدل الدولية تحديد قواعد الإجراءات أخذ بعين الاعتبار قواعد إجراءات التحكيم الدولية المعترف بها بصورة عامة.
- ٦- ما لم يتم الاتفاق على خلاف ذلك، تتم كافة الإحالات وتتجز كافة المرافعات خلال ثمانية أشهر من تاريخ اختيار الرئيس. وتصدر الهيئة التحكيمية حكمها خلال شهرين بعد تاريخ الإحالات النهائية أو تاريخ إغلاق المرافعات أيهما أحدث. وتصدر الهيئة التحكيمية أحكامها التي تكون نهائية وملزمة بأغلبية الأصوات.
- ٧- تدفع نفقات الرئيس والمحكمين الآخرين ونفقات الدعوى القضائية الأخرى بالتساوي من قبل الطرفين. ويمكن للهيئة التحكيمية مع ذلك أن تقرر أن يدفع أحد الطرفين نسبة أعلى من النفقات.

٨- لن يعرض خلاف على هيئة تحكيم دولية بموجب نصوص هذه المادة طالما كان هذا الخلاف معروضاً على هيئة تحكيم دولية أخرى بموجب نصوص المادة (٧) ولم يست فيه من قبلها. وهذا لن يؤثر على الالتزام بمباحثات مباشرة وذات معنى بين الطرفين.

المادة -٩-

مجال التطبيق

يطبق هذا الاتفاق على الاستثمارات المقامة في أراضي طرف متعاقد بموجب قوانينه الوطنية وأنظمتها، من قبل مستثمري الطرف الآخر سواء قبل أو بعد دخول هذا الاتفاق حيز التنفيذ. ومع ذلك، لن يطبق الاتفاق على النزاعات التي نشأت قبل دخوله حيز التنفيذ.

المادة -١٠-

الدخول حيز التنفيذ

١- يشعر كل طرف الطرف الآخر خطياً باستكمال الشكليات الدستورية المطلوبة في أراضيهِ لدخول هذا الاتفاق حيز التنفيذ. ويدخل هذا الاتفاق حيز التنفيذ بتاريخ آخر الإشعارين. ويبقى حيز التنفيذ لمدة عشر سنوات، ويستمر بالنفاذ ما لم ينهى العمل به طبقاً للفقرة (٢) من هذه المادة.

٢- يمكن لأي طرف أن ينهي هذا الاتفاق بواسطة مذكرة خطية مهلتها سنة تسلم إلى الطرف الآخر في نهاية مدة العشر سنوات الأولية أو أي وقت بعدها.

٣- يمكن تعديل هذا الاتفاق باتفاق خطي بين الطرفين. ويدخل أي تعديل حيز التنفيذ عندما يشعر كل طرف الطرف الآخر بإنهائه كافة المتطلبات الداخلية لدخول هذا التعديل حيز التنفيذ.

٤- فيما يتعلق بالاستثمارات المنفذة أو التي تمت حيازتها قبل تاريخ إنهاء هذا الاتفاق والتي يطبق عليها هذا الاتفاق، تستمر نصوص كافة المواد الأخرى لهذا الاتفاق بالتطبيق لفترة عشر سنوات إضافية من تاريخ هذا الإنهاء.

إقراراً بما ورد أعلاه، وقع المفوضين المعنيين هذا الاتفاق.

حرر في أنقرة بتاريخ ٦ كانون الثاني/٢٠٠٤ باللغات التركية والعربية والإنكليزية ولجميعها ذات القوة. وفي حال الاختلاف في التفسير يعتمد النص الإنكليزي.

عن حكومة

الجمهورية العربية السورية

وزلا السياحة

الدكتور سعد الله آغە القلعة

عن حكومة

الجمهورية التركية

وزير الدولة

كورشاد توزمان